

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 6 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. és minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A nyitólapon az elöljáró sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

K. KÖZLÖNY

1865-dik évi folyamára.

Egészévre 12 forint.

Félévre 6 „

Évfolyamra 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középutcai könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

Megint Kolozsvár törvénykezési autonómiaja.

(F. M.) Sok ember bámul, némelyek még nevetnek is hozzá, hogy Kolozsvár városa a törvénykezési autonómia mellett szálal fel a mostani időben, és a jelen viszonyok között, s hajlandó még áldozatokra is, csak hogy ez autonómiát megtarthassa! mondják: mi értelme és haszna van most ez autonómiának? midőn a városnak legkisebb befolyása sincs a törvényszéki bírák megválasztására, azok változtatására, felügyelésére stb. egyedül a fizetési kötelezettség maradt a város nyakán, melyet a polgárok zsebéből rendkívüli adórovatokkal kénytelen keservesen pótolni, vagy ha a rovattal kerülni, kevesíteni kívánja, kénytelen a város szükségére kellett jövedelmeket rendeltetési céljoktól megvonni. Elég szomorú példát mutatnak fel e részben a közlebbi évek, mióta a város gazdasági, közigazgatási s törvényszéki hivatalnokai a viszonyokhoz képest megszorodtak, fizetéseik megnevekedtek; azóta a majorsági jövedelem nagy része ezekre kél el, köveztetkekre, építésekre, vízvezetésekre stb. nagyon kevés jut; jótékony célok s intézetek előmozdításáról, alapításáról szó sem lehet, s még a nevelési ügyre rendelt segélypénz sem fizetethetik pontosan, e mellett a város realis tőkéje, az urbéri kárpótás felemésztetett, sőt adósságok is vétettek fel. Mire való ilyenkor az autonómia pusztá dicsősége s az a melletti buzgokodás, nem jobb lenne-e azt feladni? Mindezekben igazuk lehet azoknak, kik anyagi oldalról, az opportunitás szempontjából tudják mérlegelni az alkotmányos jogviszonyok kérdésről is; hallottunk mi még efféle észrevételeket, sőt szemrehányásokat is több hasonló esetekben; mondották: miért nem vállalkozott a magyar szereplésekre, hivatal viselésére a Bach-rendszer alatt; miért lépett vissza a jelen provisorium idejében is a negatívitás terére, miért nem vesz részt az országgyűléséből, reichsrathból? stb. mert ha alkalmazkodnék az időszerű viszonyokhoz: akkor tekintélyt és befolyást fentartva, nagy hivatali fizetéseket, nyugdíjakat vonna, saját nemzete tagjainak igényeit, a birtokosok érdekét előmozdithatná, az anyagi jólét emelkedését sok tekintetben eszközölhetné, és a napontai romlást meggátolhatná, szóval: sok minden másképp és jobban lenne anyagi tekintetben; miért nem adja fel alkotmányát a haszonért?

Ugy hisszük, hogy valamint a magyar nemzet az anyagi tetsző előnyökkel szembe, alkotmányos jogérzettel indokolja magatartását; úgy Kolozsvár városát is ez a meggyőződés vezeti törvénykezési autonómiaja mellett buzgokodásában, és ez eljárása a mily nemes, épp oly ildomos, és illő e városhoz, mint a magyar értelmiség gyűpontjához. Anyagi hasznok vezethetnek egy magánost; de egy közjogokat képviselő testület a legalis tért semmi anyagi előnyért vagy bármilyen okból fel nem adhatja; ha önkényes feladás nélkül szoríttatik le arról: önmegnyugvásán kívül, fenn van tartva az utódoknak, hogy az önként fel nem adott tért egykor könnyebben visszaszerezhetik.

Jelenleg az igaz, nincs a kolozsvári autonómiának is semmi értelme, de talán eljön az alkotmányos visszaszervezésnek ideje minél előbb, és akkor a névleges tulajdonosság mellé a tényleges birtoklás is valószínűsítik.

Annyi érv, és oly nyomatékos indokok hoztak fel közlebből is e lapokban a városok autonómiaja mellett; de különben is azon elmélet: hogy a városok, hol az ipar és kereskedés, a tudomány és műveltség, az ezeket előmozdító eszközök és intézetek életet s virágzást nyernek, az államnak fűtenyezői, annál fogva azok számára az államéletben tekintélyes hely, szerepkör, befolyás és képviselő, következésképp a mindezekre szükséges autonómia biztosítandó — oly tisztában van már régóta az ismert alkotmányos világ előtt hozva, hogy erről itt tovább szót váltani felesleges.

Hanem e helyett megvizsgáljuk a felvetett kérdést törvényeink és helyi viszonyaink szempontjából; olyakat is mondandunk, mik már el voltak mondva, de nem árt némely érveket minél többször ismételni.

Kolozsvár szabad királyi város törvénykezési autonómiáját megalapították dicső magyar királyaink kiváltságlevellei, elismerték, szentesítették, védették törvényhozásaink megerősítette és fentartani ígérte a Leopoldi hitlevél. József császár idejében ez is változás alá jött ugyan, mint az egész magyar államszerkezet, de 1791-ben megint erejébe visszaállított, úgy éppen mint a más törvényhatóságok önkormányzata. 1849 után 1860-ig ujjal hasonló sors érte mint a több testvéreit; hanem ez utóbbi évben kelt octoberi diploma folytán ismét rehabilitálva lőn ugyanazon joggal, mint a többi hatóságokban.

A törvényhatóságok autonómiaja feletti intézkedés, a törvényszékek szervezése, eltolása, átalakítása mindig a törvényhozás tárgyai közé tartozott, és oda kell ezeknek ma is tartozniok, miután maga a Felső az octoberi diplomában az előbbi törvényes jogokat visszaállítva, ünnepélyes fogadást tett, hogy jövőre népei befolyásával gyakorolja a törvényhozást. Az általános közigazgatási és igazságszolgáltatási szervezet elintézése e szerint alkotmányos tárgyalás alá kerülendő lévén: nem látjuk semmi oldalról indokolhatónak, hogy Kolozsvár törvénykezése kérdésében, kivételesen és rendkívényi uton intézkedés történjék; mert a mint a többi hatóságoké alkotmányos utra tartozik, úgy ez is oda; a mint a többivel lehet várni, úgy ezzel is igen; ez egy is csak ideiglenes rendelkezés lehetne, a mi majd változás alá kerülendően igen sok jutna abból a városnak, és nagy hátramaradást szenvednének a peresek ügyei.

Azon körülmény, hogy a város kebléi pénztára nem bírja a városi törvényszék költségeit fedezni, nem igazolhatja az itteni törvényszék megszüntetését, vagy átalakítását, mert nem a város majorság jövedelme, hanem a tartományi pénztár tartozott és tartozik hordozni e költségeket. Ugyanis Erdély domesticája, t. i. minden 1 conv. frt adóból 13 conv. kr. melynek rendeltetése a hatóságok közigazgatási és igazságszolgáltatási szükségleteit fedezni, a tartományi pénztárba olvadván be, a hatóságok e részbeli szükségleteit az idő óta a tartományi pénztár fizette. E városnak is adott a tartományi pénztár 1848 előtt egy összeget, mely az akkori adó, a hivatalnokok száma, teendői és fizetési arányában volt kimérve. Ma már a változott viszonyokhoz, a megszorodott teendőkhez képest megszorodott az igazgatási költsége is, a városi tanácstól elkülönített törvényszék állított, és a fizetések fölemeltettek; de ennél sokkal nagyobb arányban nevedett az adó is, melynek a domestica contingense már magában messze túlhaladja a közigazgatási és igazságszolgáltatási költségeit. Ide járul még a bélyegadó, melynek egyenes rendeltetése megint a törvénykezésekre kellő kiadások hordozása. Ennélfogva bátran állíthatni: hogy csak egyrésze is a városi domestica és bélyegadó alappak a városi törvényhozási költségeire bőven elégséges. Nem lehet tehát az erre szükségelt pénz nem léte okából is e városi törvényszéket megszüntetni.

Azon törvényes elv, hogy a régebben fenállott törvénykezési autonómia visszaállíttassék, fentartassék és hogy az erre, s a közigazgatásra szükségelt költségeket a tartományi pénzalap hordozza, valószínűsített a királyföldi hatóságokban. Ez ellen törvényes

tekintetből most szó nem lehetne, csak hogy a viszonyosság és az osztó igazság azt hozza magával, hogy az országnak minden hatóságában éppen ily arány és mérték szerint valóssítassék; a törvény mint a közterület, úgy a közjavadalom is egyenlőleg rendeli osztatni személyválogatás nélkül.

A királyföld magára szinte annyi megye- és főtörvényszéket fizetett az országos pénzalapból, mint az egész ország más része, pedig lakói száma szerint is alig egyötödét teszi az országnak; az ottani majorsági jövedelmek, maga az universitas roppant közvagyon, mely csak urbéri kárpótásul egy millió forintot emelt ki az ország pénztárából, nem vétetnek többé igénybe a köz-igazgatás és igazságszolgáltatás költségeire, nem terheltetik senki külön adórovatokkal e részben, mert hordoz mindent az országos pénzalap; elég bőv számmal és magas fizetéssel vannak berendezve bírák és tisztviselők. Ismétljük, hogy az ellen nem lehet szó, sőt éppen ennek alapján kívánhatjuk meg, hogy a testvériség és jogegyenlőség mindenütt egyaránt érvényesíttessék.

Kolozsvár szinte annyi lakost számlál, mint Sz.-Sebes- és Ujegyház székek együtt; de tekintetbe véve az itteni helyi viszonyokat, jelesen a kereskedők és birtokosok itteni összpontosulását, bátran lehet mondani: hogy a kolozsvári törvényszéknek terjedetebb a bírói foglalkozása, mint 5. 6. királyföldi kisebb törvényhatóságnak együtt véve, és mindenesetre van akkora, mint bármely törvényszéké Erdélyben — talán egy-kettő kivételével. — Annyi tehát igaz, hogy miután az állam köteles gondoskodni az igazságszolgáltatásról, ha Kolozsvárnak autonómiaja s elégséges domestica és bélyeg pénzalapja nem lenne is, ennyi bírói teendőért itt külön bíróságot kellene szervezni.

A mi illeti azon tervet, hogy a kolozsnegyei törvényszékre ruháztassanak a városi bírósági teendők is, ezt teljességgel hátrányosnak és kiverhetetlennek találjuk.

E megye már magában véve akár néjességét, akár kiterjedését tekintsük, szinte akkora, mint a királyföld 8 kisebb törvényhatósága, tehát, mint az egész királyföld, szébecskéket, Beszterce- és Brassóvidékeket kivéve; az itteni egy megye törvényszéknek bizonyosan van is annyi bírói teendője, mint ama 8 hatósági törvényszékeknek, mert itt a birtok és más viszony nem annyira rendezett, és sok urbéri per van, a midőn amott a közlebbi rázkodás és átalakulás nem okozott érezhető zavarokat a már azelőtt megszilárdult viszonyokban, urbéri egyenlenség pedig talán nem is létezik. Annál fogva a kolozsnegyei törvényszék saját dolgaival jelenleg is ereje felett van elhalmozva, mi csak abból is képzelhető, hogy egyedül végzi azt, mit Torda, Alsó-Fehér- és Hunyadmegyékben két-két törvényszék végez.

Azt hisszük tehát, hogy nem nagy szolgálatot tenné a peres közönségnek a magas kormány, ha a városi törvényszék teendőit, mik már magokban egy törvényszéket elfoglalnak, a megyei tulterhelt törvényszékre ruházná át; de még anyagilag sem láthatjuk ezt gazdaságosnak, mert akkor a megye törvényszék személyzetét kellene aránylagosan szaporítani.

Azon érv, hogy a királyföldön is a városok a széki illetőleg vidéki hatóságokba vannak beolvasztva, ide nem alkalmazható, mert ott 1848 előtt is úgy volt.

A kérdést nemzetiiségi tekintetből, mi megint nagy fontosságu, ez uttal nem vitatjuk.

Erdély gazdasági viszonyairól.

(Folytatás.)

Erdély gazdaságának fő baja nem az igyekezet hiánya, hanem az olcsóság, melylyel szemben ill mind annak, a mit kereskedőinkől s mesterembereinkől veszünk le gazdasági cselédeink ruházatjára, oly drágasága, a minő Európa nyugotán sem nem tanálható. Kereskedőink áruikat mesterembereink azon anyagok nagy részét, melyet felolgoznak, a pénzrel bővelkedő nyugatról hozták, N.-Váradon és Temesváron innen a tengelyeni drága szállítással. Hozzá járul ezen körülményekhez, hogy nálunk majd mindenki, sőt a kivételek kevés voltak

tekintve, elmondhatom: minden osztály fényűzőbb, s többet szeret költeni, mint a mi kis tőkéjével arányban van. Tehát a pár ezer forinttal bíró kereskedőnek, s alig pár száz forinttal bíró mesterembernek roppant nagyot kell kis tőkéiken nyerni, hogy magok s családjaik igényeinek eleget tessenek. A mit eladnak, drágán kell árulni, a mit tőlünk gazdasági természetűeinkből vásárolnak, árát alá kell nyomni, hogy költségeiket győzhessék, és miután egy czélszerű vasutvonalnak hiánya miatt sem eladandó, sem bevásárlandó cikkeinkre nézve semmi kül concurrentia nincs, adunk el s bevásárlunk úgy, a hogy nekik tetszik.

Azt mondják, fordítsuk igyekezetünket marhatartásra, természetünk jobb borokat, természetünk repcét s egyéb gyári anyagokat.

Mi a marhatartást illeti: elismerem, hogy oly helyen mint Erdély, melynek közlekedése oly bajos, a marhakereskedés elméletileg fő fontosságu lenne, mert könnyebben szállítható. Sőt elismerem azt is, hogy nekünk annyi marhánk sincs, a mennyi gazdaságunkra szükséges volna. De a végre, hogy a marhatartáshoz fogjunk, tőke kellene, még pedig nem váltoilag hamar felmondható, hanem annyi idő alatt visszafizetendő, a mennyit kíván a vele megkezdett vállalatnak sikere. Továbbá a tőkének oly olcsó kamattal kellene járni, hogy ezt lefizetve is, a gazdának hasznót hajtson. De Erdélyben honnan vegyük az ily tőkéket, miután a legolcsóbb kamat az értékpapírok vagy arany- s ezüstnek zálogba letétele mellett, s így teljesen biztosított tőkékről is egy évre 24 századbér, s így is csak nagyon ritkán, inkább barátságából. És se nem nagy összegben se nem hosszas felmondásra lehet tanálni. Ellenben számos példák vannak, hogy váltóra zálog letétele nélkül felvett tőkék kamatja a 120%-t is meghaladta, mihez ha a váltó prolongátioi zsarolásokat számítjuk, az uszoranak alig van Keleten kivül oly hazája, mint Erdély.

Továbbá, az előadásom elején részletezett kimutatása az erdélyi birtokok kicsiny voltának bizonyítja, hogy nálunk nagy csordákban a marhatartást nagyon kevesen folytathatják; a kis birtokokbani marhatartás inkább az istállózással történhetik meg. Erre pedig jó cselédek kívánatnak. De a ki ismeri e tekintetben bajainkat, a ki tudja, hogy a minden rend nélkül éjjel kőszáló és dorbézoló gazdasági cselédeink reggel mámoros fővel lankadtan haza vetődve, marháinknak nem ápolói, hanem nyomorgatói, a ki tudja, hogy ezek ha a gazda rendet kíván és tart, bármikor tetszés szerint felre állanak szolgálataikból, s nincs módunk őket kötelességeikre szorítani, a ki ismeri ezen hanyag és makacs oszálát népünknek, mely gazdájának vagyonát nem gyarapítja, hanem pusztítja: nagyon éreztetvén bátorsággal kell bírnia, és nagyon bizni önmagában, ha meri csak pár ezer forintját is marhatartásba fektetni.

Szőlőművelésünket illetőleg, miután majdnem negyedfél évtized igyekezetét szenteltem e gazdasági ágnak, s erdélyi gazdaságaink előtt erre nézve némi tekintélyvel bírok, engedje a tisztelt szakosztály, hogy bővebben kiterjeszkedhessem. A katastralis munkálatok szerint azon terület, mely Erdély és a szilágyság ezer négyszeg mértföldre menő földén szőlővel műveltetik, kevéssel megyen négy és fél négyszeg mértföldre többre. Hogyha valaha viszonyaink változnak, gazdasági igyekezetünk terén ez azon vállalat, mely a távol jövőben a külfölddel, jelesen a bortermesztésre alkalmatlan északkal megnyilándó vasuti közlekedés útján abozi közelségünknek fogva legtöbb sikerrel bíztat. De a jelent felvéve, itt is csak nyomort találunk. Így marad-e sorsunk örökre? lehetetlen; fog-e ez változni? igen; mikor? nem tudom. (Folytatjuk.)

Bécs, febr. 21.

Az 1866-diki költségvetés, melyet a pénzügyminister a birod. tanácsbeli képviselők háza elé terjesztetett, a kiadásokra 542.455.330 frtot, a bevételekre 512.879.103 frtot számít, a deficit tehát 29.576.227 frt lenne. 1865-re, ha tekintetbe vesszük a pénzügyministernek m. é. dec. 15-ről, f. é. február 3., 5- és 7-ről, valamint az igazságügyministernek f. é. jan. 10-ről s végül az államminister átirataiban foglalt változtatásokat, a kiadásokra 548.570.428 frt, a bevételekre 518.315.316 forint állapított meg s így a deficit 30.255.112 frt. A deficit tehát mindkét évben körülbelül ugyanaz, míg az 1866-dik év kiadásai és bevételei mintegy 6, illetőleg 5 1/2 milliónyi csökkenést tüntetnek elő.

Mielőtt a részletek fejtegetésére áttérnénk, az 1866-diki költségvetés legfőbb számainat terjeztjük elő s az összehasonlítás megkönnyebbítésére hozzájuk mellékeljük az 1865-diki költségvetés számaint.

A kiadások következőleg vannak tervezve:

	1866.	1865.
Legm. udvar . . .	7,420,000 ft	7,421,144 ft
Ö Felsője kabineti.		
irodája . . .	63,482 "	63,482 "
Birodalmi tanács . . .	966,912 "	1,188,612 "
Államtanács . . .	146,782 "	146,782 "
Ministertanács . . .	65,985 "	65,985 "
Külgyministerium . . .	2,317,865 "	2,374,430 "
Államministerium . . .	30,881,261 "	31,129,350 "
Magyar udvari kanc. . .	12,066,682 "	12,071,015 "
Erdélyi udvari kanc. . .	3,562,044 "	3,543,391 "
Horvát udvari kanc. . .	2,100,036 "	1,198,061 "
Pénzügyminist. . .	342,778,919 "	342,462,118 "
Keresk. minist. . .	13,887,761 "	13,606,741 "
Igazságügym. . .	8,141,395 "	8,214,798 "
Rendőrmint. . .	3,005,504 "	3,372,864 "
Ellenzérsi hatóságok . . .	3,782,696 "	3,795,881 "
Hadügyministerium . . .	100,138,866 "	105,767,772 "
Tengerész. minist. . .	11,074,000 "	11,102,776 "
Összeg: . . .	542,455,330 "	548,578,428 "

A bevételek pedig következőleg vannak tervezve:

	1866.	1865.
Külgyminist. . .	115,092 ft	114,100 ft
Államminist. . .	496,600 "	457,968 "
Magyar udv. kanc. . .	266,037 "	266,037 "
Erdélyi udv. kanc. . .	79,375 "	79,375 "
Horvát udv. kanc. . .	45,100 "	45,100 "
Pénzügyminist. . .	484,563,507 "	490,738,816 "
Keresk. minist. . .	17,305,145 "	16,605,673 "
Rendőrmint. . .	548,850 "	548,850 "
Ellenzérsi hatóságok . . .	1,666 "	1,666 "
Hadügyministerium . . .	9,066,227 "	9,066,227 "
Tengerészeti minist. . .	391,504 "	391,504 "
Összeg: . . .	512,879,103 "	518,315,316 "

Ebből egy tekintetre is azonnal megláthatni, hogy az 1866-diki költségvetés az 1865-tel majd mindenben megegyezik. Csak két lényeges eltérés fordul elő: a hadügyministerium számára 1866-ban 5,628,906 forinttal kevesebb igényeltetik, mint 1865-ben, s a pénzügyministerium bevételei 1866-ban 6,175,309 forinttal csökkennek 1865-hez képest. Különben koránt sem kell hiányozni, hogy ez összeggel az adófizetők terhe csökkennek, ez körülbelül a régi maradt; a bevétel kisebbségét egyes-egyedül az eladandó állami javadalmakért befolyó összeg megkevesebbedése okozza, miután az 1866-diki költségvetés e pontra nézve 6,381,730 forinttal kevesebbet mutat fel, mint az 1865-diki.

A hadügyministerium, mint láttuk, 1866-ban 5,628,906 forinttal kevesebbet igényel, mint 1865-ben, a tengerészeti hadászat ellenben 2,100 forinttal többet, úgy, hogy e mindkét ressortban való megtakarítás körülbelül 5,626,806 forintot tesz ki. Ha ezt a 6,115,098 forintnyi követelményi kevesbbséggel összeadjuk, kitéjük, hogy az 1866-diki költségvetés a polgári közigazgatásra csak 488,292 forinttal igényel kevesebbet, mint 1865-ben.

Ez eredmény mindenesetre jobb színűtől lesz valamely, ha elkülönítjük azon pontokat, melyekben egyelőre mitsem lehet megtakarítani, t. i. az államadósságra való kiadást. Mindkét államköltségvetés szerint ugyanis

	1866-ban	1865-ben
az adósság kamatai . . .	117,677,432 forint	117,435,170 forint
az adósság törlesztése . . .	66,033,800 "	59,840,538 "
Összesen . . .	183,710,231 forint	176,375,708 forint

Az adósságra tehát 1866-ban 7,334,524 forinttal több fordítatnak, mint 1865-ben s ezzel a megtakarított összeg, melyet a tulajdonképeni polgári közigazgatásban kellene elérni, mindenesetre 7,822,816 forinttal emelkedik. Ebből azonban 2,142,331 forint az általános pénzügyi kezelésre esik el, (a többi között t. i. 1866-ban a vert pénz s váltó-vesztés elöljárhatólag 2 millióval kevesebb s a Scheeldé-vám megváltásért járó díj 109,872 forinttal esik el); továbbá az államtulajdon további eladásával megfelelőleg az államjavadalmak s állami erdőkre való kiadások 2,661,181 forinttal kevesebbnek vannak tervezve. Röviden szólva, ha nem veszünk tekintetbe néhány lényegtelen tételt, melyek megkevesbedést kelt, szinte csak a dolgok természetes menetének, nem pedig a kormány akaratának köszönhetik, a polgári közigazgatásban kiadásba helyezett összes megtakarítás 3 millió forintnál nem sokkal többre redukálódik.

Hogy ez eredmény nem elégti ki a közöbaj várokozásait, erről a ministerium hibátlanul nem lesz kétségben. Igaz, hogy Plener ur a költségvetés előterjesztésekor a ministerium nevében bizonyos feltételek mellett a budget további leszállítását „a lehetőség határáig” helyezte kiadásba; de mi e szavaknak nagyobb jelentőséget nem tulajdoníthatunk. Az adók legnagyobb része improductive alkalmazatik; minden adó a népjövedelem csökkenése, s azért feltétlen kötelessége minden kormánynak, hogy több adót ne szedjen, mint a mennyi mulhatatlanul szükséges. Az adók kivételénél nem arról van szó: mennyit adhat egy nép végeles esetben, hanem mennyit kötelezhetik adni; s ez okból határozottan elvetendő eljárás volna, ha a kormány egyelőre nem kedves képviselőházzal, adóztatással akarná a népet meglakoltatni.

Mint már említettük, Plener ur a deficitet

1866-ra 29,576,227 forintra számítja. De az e számításnál alkalmazott elvek ugyanazon helytelen elvek, melyek már az 1865 ki költségvetés elemzésénél megjelöltettek. A bevételek között ugyanis következő tételekre találunk: Államvagyon eladása 27,424,540 ft.; az államnak visszafizetendő aktiv-követelések 3,622,118 ft.; egyetemleges árvaalpokból eredő fölösleg 463,750 ft.; előlegezési megtérítések földtehermentesítési alapokból 1,364,858 ft., az angol kölcsön-kötelezvények eladásából eredő bevétel 10 millió ft. Ha ezen 43,345,226 ft-ra menő összeget hozzáadjuk Plener ur deficitjéhez, úgy az összes deficit 72,921,493 forintot tesz. 1865-ik évre ezen deficit az eddigi pótkövetelések beszámításával 78,044,032 ft-ra rug, minél még megjegyzendő, miszerint e két összeg egyikebe sem tudattak be az ezen s a jövő évről foganatosítandó hitelműveletek kamatai. Ezeknek tekintetbe vételével, s azon feltevésben, hogy a birodalmi tanács az eddigi adófelmentéseket 1866-ik évre is helyeslendi, a deficit ez évre 5,122,539 ftal kisebb mint 1865-ben.

A 72,921,493 forintnyi deficitel szemben 66,033,800 ft-ra menő adósságtörlesztés áll; mely utóbbi 1865-re 59,840,538 ft-ban volt előlegesen megállapítva, tehát 1866-ban 6,133,261 ft-al emelkedett. E kiadás többlet a banktörvény határozatain alapszik, melyek szerint 1866-ban a banknak 45,652,638 ft-t fizetendő, tehát 6,628,948 ft-al több mint 1865. évről. Ha az adósságtörlesztést nem számítjuk a tetleges kiadások közé, úgy az 1866-iki deficit 68,887,693 ft-ra, az 1865-ik pedig 18,203,494 ft-ra menne, itt azonban nem szabad megfeledkeznünk, hogy az adósságtörlesztésben oly tételek soroltatnak fel, melyek bizonyára nem tartoznak oda, miként például a sorsjáték-kölcsön-nyeremények (1866: 5,424,000 ft, 1865: 6,999,800 ft) nagy részben a kamatozást képviselik.

Plener ur nyilatkozata szerint kilátás nyílik, hogy a deficit 1867-ben meg fog szűnni. Igaz, hogy ez évről esik a banknak teendő fizetés, de másrészt ugyanakkor az államvagyon eladásából, régibb kölcsönökből stb. eredő bevételek is megszülnének, s ez okból, ha a takarékoskodik elve mélyebb gyökereket nem ver, igen nehéz leendő deficitet legyőzni. Nem szándékunk azonban ennek lehetőségét felelt vitatkozni, megelégszünk azon bizonyossággal, hogy a kormány nem szándékozik a legközelebbi két évről a deficitet elmellőzni; s befejezésül a „V-d” dal egy pillantást vetünk azon hitelműveletekre, melyek 1865- és 1866-ban a deficit fedezésére végett eszközölköztek.

Feltéve, hogy az államvagyon eladása a ministeriumtól meghatározott kiterjedésben sikerül, úgy 51,230,810 ft fog bejönni. E szerint tehát az államadósság szaporítása utján 1865-dik évre még 30,255,112 ft, 1866-ra 29,576,227 ft, végre e két év mindenikére még 10 millió ft (1859-ik angol kölcsön), egészben tehát 79,831,339 forint lesz beszerzendő. Ezen összeg pedig az államadósság kamatait utlag 5 millió forinttal növelendi és éppen ezen összeggel leszünk ismét távolabb az államháztartásban eszközölköző egyensúlytól.

P. H.

Kül- és belföldi levelezés.

febr. 22.

Azon sensatio nagyságát, mit Renán elragadó irányú könyve mind a protestáns, mind a katolikus államokban okozott, tisztán és határozottan átlátni csak is akkor lehet, ha értesülünk arról, hogy e mű ellen csak francia nyelven eddigelő több mint nyolcvan ezafolat jutott az olvasó birtokába. Ezt megközelíti a német nyelven megjelent polemiák száma, s ha a többi európai nyelveken megjelenteket ideszámítjuk, bizonyára a ezafolatoknak egy horrendumával találkozunk.

Midőn e tan hirdetője elleni harcok még folyamatban vannak, midőn az ellenirányu „Leben Jesu”-k száma naponta magosabbra nővi ki magát az európai sajtó szinpadán; közelebből új ellenség, a harcoknak új tárgya támad a heidelbergi theologiae seminarium vezetője Schenkel munkájában.

A megújult harc naponta érdekesebb alakot ölt magára.

Nem csak a badeni orthodoxus párt nyújtja be protestációját Schenkel állításai ellen, s óhajátát hivatalból elmozdítása mellett, hanem e tények más német államokban, sőt Poroszországban is ismételve fordulnak elő.

„A mindeneget megvizsgáljatok” elv, mely annyi századok előtt már ki vala mondva, s mely a reformatio idejében, s különösen a jelen század folyamán tovább fejlődött: naponta szilárdabb és szélesebb alapot nyer. Ezen eszmék feletti harc általános fontossága.

Nagy hatással van az emberiség gondolkodása módosítása, változtatása, s talán későbbi alakítására is, s ennél fogva az emberiség történelmében nevezetes helyet foglaland.

Hasonló fontossággal bír azon harc, mely a naturalisták, (atheisták, pantheisták) és theisták táborában létezik.

A kegyes irányu „L' idée de Dieu”-k nagy számmal jelennek meg. De nem hiányzanak ezzel szemben a passiv ellenállásu „Kraft und Stoff”-ok is. A tudni vágyó ifjúság ezeket éppen oly hévvel

olvassa, mint a minő nagy számmal jelenik meg a szabadelvű physiologusok tantermeiben.

A világ hajlik a realismus felé. De az idealismusként is megvannak rendületlen s ez időben még nagyobb számú párhívei.

Elve, meggyőződése mellett mindkettő szilárdul áll, s éppen ezért a végeredmény minőségét megjósolni: nem tartóznék a könnyű feladatok közé. Annyit azonban most is mindenki átláthat, hogy korunkat, valamint nem csak egyedül a nemzetek és uralkodók közötti harc, úgy nem is egyedül az encyclica teendik nevezetessé. M—r.

Verespatai, febr. 21.

Folyó hó 18-kán egy szokatlan esemény reggelére ébredtünk, szokatlan, mert bár országsszerte napirenden van, de mégis itt nálunk huszonöt év lefolyása alatt ez a negyedik ily borzasztó eset.

Ugyanis Mocnik L.-né családi viszály miatt öngyilkossági téboly (manie) lepte meg, s az említett éjszakan kővel általt vetett véget életének.

A szolgáló észrevette asszonya nem helyeseltető tettét, s az alvó kis fiút álmából felrészve, távollevő apja keresésére indította, s míg a gyermek az utcán meztelenül nyargalva apját kereste s megkapta, s míg ez két ivó pájtásával hazaért, már elalélt volt a nő, bár életjel mutatkozott rajta, teste is meleg levén.

A szerencsétlent még visszaadhatták volna az életnek józanabb fők s ügyesebb kezek, de szerencsétlenségre a közelben lakott főorvos is a napokban távozott új állomásra, a seborvos pedig kissé távol lakván, csak reggelre érkezhetett meg.

A megbusult férj, már most mindent elkövetett, hogy a kit életben nem becsült, a lehető legtisztességesben temettesse el, de neje is r. cath. levén, biz attól minden megtagadtattól. A halált hirdető harang nem kondult meg számára, nem kísérté ki végnyugalma helyére. A köztemetőből kizárattott, pedig hányszor nem történik meg, hogy gonoszabb és istentelenebb temettetik oda. A tisztességes temetés megvonatott tőle, s itt méltán kérdezhetjük: vajon vétek-e az Istent imádni egy ilyen szerencsétlentől kimúlt koporsója felett, s kérni ő szent felségét, hogy ne vigyen minket kísértetbe, s óvjon meg az ilyen borzasztó végtől? Vajon hol maradt innen az igaz keresztényi részvét, hol a hit rokon szeretet? Itt önként eszünkbe jut a könyörülő samaritánusról vett hasonlatosság.

A szerencsétlen eltemetett folyó hó 20-kán déltán 3 órakor, mint a kit vesztőhelyre visznek, a bámoló nép sokaságától s a koporsót körül rajjongó, futkosó gyermekektől kísértetve t. Jánki Ferencz ur réjtébe.

Lehetett itt ott egy-egy résztvevő, nemesebb keblű emberbarátot is látni. A sirnál egy miatyanakat mondott t. T. A. s ezzel a bámoló néptömeg eloszlott.

N. N.

Szamosújvár, febr. 26.

Ezelőtt néhány esztendővel, mint e lapok olvasói is emlékezhetnek, a Szamosújvárt építendő v. reform. templom segélyezésé érdekében, ország zerte lelkes fölhívások bocsáttattak, melyeknek zoro kedvező eredménye lett: hogy mint tudjuk 1000 ft gyűlt be az említett vallásos célra, mi emzeti érdekeinkkel is összekötötésben van. A ezdeményezés érdeme, mint tudjuk mostani bethn, s akkori szamosújvári lelkes tiszteletes Csűls uré, mely összeg az óta kamatoz, míg annyira gyűl, hogy a templom építéséhez hozzáfogni lehet en. Templom helyet a város ingyen ajánlott, ha z építés bizonyos ideig megkezdetik; papi lak is an hagyományozva, mint egy elhaltunk kegyes dománya. És miért mégis, hogy az építés meg nem ezdődhetik? Oka csak az legfőképp, hogy a templom terve a felsőség előtt áll, hová legfelsőbb jóáhangyás végett van fölterjesztve. Pedig ezen templom építésével magasabb érdekek is vannak összekötve, a vallásos élet felvirágzásán kívül, nem emlitve, hogy a szinte 500 lelket számláló egyházban az istenisztelet egy magán háznál tartatik, ová a hivek be nem férhetnek; a nemzeti érdekek s előtérbe állítják ezen templom mielőbbi fölépítésének szükségességét.

E célra tegnap fényes táncszivigalom rendezett a városi tánc-teremben, az e végett alakult izottmány által, mely azonban csak 80 és egy ehány forintot jövedelmezett; kevés, de mégis néhány csepp a tengerbe. A közönség jelentékenyebb részét vidékiek tették s helybeli polgárok és reformatusok. A szamosújvári előkelőbb osztályból csak egy pár nőt, s néhány lelkes férfit láttunk; a nők legnagyobb része nem jelent meg.

E vigalom aláczos akant lenni, a városi rendrség nem engedé; mindazon nehézségek mellett ég jól ütött ki, egész nemes szellemben folyt le, agyaros jellegű volt, jó kedv sem hiányzott, s a rendezők, helyi lelkész Bartalics és presbiter Nurián uraknak dícséretükre válik.

M. M.

Hazai intézetek

Ivadék verseny. Kolozsvártt 1869-dik évre. Indítványozta gr. Bethlen Sándor. Futbat minden Királyhágón innen és túl Magyarhonban 1865 ben kolozsvári verseny-egyleti tag birtokában született félvér csikó. Távolaság 1 1/2 angol mértföld. Teher 110 font, kanczára és herélre 3 fonttal kevesebb. Tétel 10 db. arany, füss vagy fűszes. A vembes kanczát nevezni kell 1865 máj. 1-éig, a született csikót az 1865-iki kolozsvári versenyek utolsó napjáig verseny-egyleti titoknok Halmágyi Sándor úrnál külső-monostortecza 181-ik szám. Semmi csikó (ha t. i. nem születik meg) semmi tétel. A tétösszeg 100 arany erejéig az első lóé, az azon feüli összeg oszlik az első és második ló között.

Kolozsvár, febr. 14-én 1865.

A lovar-egylet választmánya.

Ivadék verseny. Kolozsvártt 1869-dik évre. Indítványozza Tisza László. Futbat minden Királyhágón innen és túl Magyarhonban 1865 ben kolozsvári verseny-egyleti tag birtokában született félvér csikó. Távolaság 1 1/2 angol mértföld. Teher 110 font, kanczára és herélre 3 fonttal kevesebb. Tétel 10 arany, füss vagy fűszes. A vembes kanczát nevezni kell 1865 máj. 1-éig, a született csikót az 1865-iki kolozsvári versenyek utolsó napjáig verseny-egyleti titoknok Halmágyi Sándor úrnál külső-monostortecza 181 szám. Semmi csikó (ha t. i. nem születik meg) semmi tétel. A tétösszeg 100 arany erejéig az első lóé, az azon feüli összeg oszlik az első és második ló között.

Kolozsvár, febr. 14-én 1865.

A lovar-egylet választmánya.

Különfélék.

+ A tegnapielőtt tartott nagy aláczos menet legalább 8—10,000 embert esalt ki az utcákra. Mulatság volt nézni, mint vette a száz meg száz utcagyermek valóságos ostrom alá hó-golyókkal az aláczosokat, kiknek végig kellett tűnni, a nélkül, hogy visszafelvehettek volna reá. A carneval és gyermek bál négy órakor vette kezdetét a redout teremben. Öröm volt nézni annyi boldog gyermek arcot, kik megzavarhatlan kedvvel kezdtek s temeték is el egyuttal a farsangot. Nyolcz óra után leszorultak a kicsinyek, helyet kellett adni a nagy gyermekeknek, kiktől valódi kegyetlenség, hogy ez egyetlen napot sem engedik háboríthatlanul élvezni azoknak, kik egy egész hosszú farsang alatt annyi titkos vágygál, olyan türelmetlenül vártak e napra! A bál éjfélt utánig tartott a roppant hűség daczára, s kétségen kívül legnépesebb volt az idén.

— (Heckenast újabb kiadványai!) Azon irodalmi pangás közepette, melyet részint az egész magyar királyság kedvezőtlen anyagi viszonyai, részint a politikai s ebből folyó társadalmi apathia vont maga után, jölesik látunk, hogy irodalmunk méltósága újabb és érdekesebb kiadványokkal fentartatik; ilyen kiadványoknak tartjuk azokat, melyek éppen most jöttek kezünkbe; s ezek közt méltán első helyre sorozzuk örökifju s lánglelkű regényírónk báró József Miklós „Emlékirat”-át, melynek már I. és II. kötetét veszi az olvasó közönség. Olvasni a kronikairó színtesével előadott önéletrajzatot, a hazánk irodalmában első helyt tündöklő férfiu fiatalkori pajzánkodásait, lence szeretkezéseit azon fiatal katonatisztnek, ki később, mint regényíró oly hü esettel festé a hü szerelmet; egyik a legérdekesebb olvasmányok közül. Kíváncsok, hogy az érdeket keltett emlékirat mielőbb egészen megjelenjen. Ára egy kötetnek 1 ft.

Ugyancsak ott jelent meg a szép tollu Jókai „Milyenek a férfiak” című legújabb beszély gyűjteménye, mely hat beszélyt foglal magában; ára 1 ft.

Továbbá „Magyar író külföldön” írta Szent Katolna 2 köt. nagy és diszes kiállításban. Egyike a legérdekesebb utazási leírásoknak, mely az író sok oldalu ismeretéről s társadalmi miveltéséről tanuskodik; ára a két kötetnek 4 ft 50 kr.

Nem kevésbé érdekes kiadvány Garai „Szent László” című történeti költeménye, mely a magyar remek írók gyémánt kiadásának XI. és XII. kötetét, ömágában pedig két önálló kötetet képez; ára a két kötetnek 1 ft 40 kr.

Figyelmzettjük egyszersmind olvasóinkat Heckenast urnak lapunk mellett szétküldött azon hirdeményére, mely szerint leszállított áron igen jeles munkákat vásárolhatni meg.

— (Egy angol főúr.) A napokban meghalt northumberlandi hercegnének, a northumberlandi grófságban volt 3,000 hold erdeje, 116,200 hold rétje, 38,900 szántója, 4,700 hold mocsáros tavas helye, összesen 162,800 hold birtoka. Külföldi lapok néhány páldát hoznak fel kegyeletes kiadásairól, így 1848-tól 1864-ig 39,689 font sterlinget (egy font sterling 10 forint) adott ki utak és hidak készítésére, 308,337 fontot szolgálatában levő szegény családok s munkások lakházai építésére, 176,582 fontot vízvezetésekre, 100,000 fontot templomépítésekre, 7,000 fontot matroz-kórházra, e mellett 350 ezer fontot családi vára szépítésére. Halála Angolhonban nagy részvétet gerjesztett minden rétegnél.

+ A „D.” szerint Almásit nem Józsefstadtba hanem Olmützbe vitték. Egyformán szomorú hely mind a kettő!

+ Dreádából azon aggasztó hírt vesszük, hogy tinnepelt regény írónk József Miklós egészségi állapota rosszabbra fordult.

+ Verőczemegye közgyűlését felfüggeszték, mivel a báni conferentiával ellenkező felterjesztést tervezett a régi választási mód helyett. Ez ese

mind a horvát korlátnokságban, mind az állam miniszteriumban igen kellemetlenül hatott. Bécsben rossz példának tekintik. Hír szerint fegyverileg akarnak elbánni a közgyűléssel.

+ Langieviczről írják a „Hlas“-nak: „Az egykori lengyel diktátor nincs szigorú őrizet alatt s akkor mehet sétálni, mikor tetszik neki. Sok látogatást is fogad s a Königrátszben internált lengyelek gyakran átrámulnak hozzá. Ő szívesen társalog hozzáfutásaival, s mindig megkérdezi, vajjon a „cseh testvérek“ vendégszeretőleg viselik-e magukat irányukban? Ha velük cseveg, minden ború és levertség eltűnik arcáról. A lengyel insurgenseket, kik megfordulnak nála, mindig jól tartja és megvendégli.

+ Tarinból írják a „Tr. Ztg“-nak: E napokban a turini kormány több saját konfiskáltatott el a Pó vizén, melyek Velenczébe szánt fegyverek és muníciók voltak terhelve és az osztrák partok felé igyekeztek. Castiglione della Stivierában szintén föltartóztatott a piemonti hatóság egy Velenczébe szánt fegyverszállítmányt, s a fegyvereket lefoglalván, a szállítókát eltiltás végett a bresciai törvény-széknél adta át.

+ A paduai egyetemen történt zavargásokról a hivatalos „Gazz. di Venezia“ után a „Wiener Abendpost“ tegnapi száma a következő közlést hozza: „Velence, febr. 18-kán. Miután a politikai hatóság kinyomozta, hogy Paduában bizonyos számú egyének felforgatási tervekben vettek részt, több rendbeli elfogatást tön, mely által a paduai es. k. egyetemnél is több tanuló sújtott. Ez esetet felhasználva a kevésbé szorgalmas és nyugtalanabb ifjak a farsangi szünidőt anticipálni akarták, s hogy e szándékukat valósítsák s a szorgalmasabbak eltiltását a megijesztés által legyőzzék, magában az egyetemen néhány petárdát explodáltattak. A politikai hatóság erre az agitatio néhány főkezdeményezőjét haza küldötte és sok tanuló, vagy a rendtelenségektől félelemből, vagy más indokokból, önként eltávozott a városból, úgy, hogy az iskolák néhány napon át teljesen elhagytak valának. Az egyetem rector magnificus ennek folytán a tanulókhöz felszólítást intézett, melyben az iskolákba való visszatérésre hivattatnak fel, hogy ne legyenek kitéve az iskolai év elvesztése veszélyének. Az ifjúság erre az egyetemre visszatért a családok és tanárok megelégedésére s mindazok bosszúságára, kik a nyugodt tanulmányok megszakasztására sikertelenül tettek kísérletet.“

+ A lengyel internáltakra nézve utóbbi időben az a hír volt elterjesztve, hogy az osztrák kormány az orosz kormánytól kárpótlást akar követelni a rájuk fordított költségeikért. E hír most megczófolják. Ellenben mint bizonyos írják, hogy nem csak Langievicz szabadonbocsátása várható legközelebb, hanem a még mintegy 400-ra menő többi internált is. Ezzel összefüggően a galicziai ostromállapot is meg fog szűntetni. Azok, kik Oroszországba akarnak visszatérni, az orosz követ-ségnél Bécsben kell hogy jelentsék magukat, nevéket és kíváncsiakukat közölve, a hazatérést biztosító utlevéllel a követtség látja aztán el őket. Az utlevél így hangzik: „N. N. ur a városi helytartó bejegyzésével visszatér Lengyelországba, s ott a rendőrfőnöknél jelenti magát.“ Ily utlevél többnyire büntetlenséget is biztosít. A Sveiczba és Olaszországba költözők az ottani kormányoknak állítólag kissé alkalmatlanok. Így az olasz kormány kezdetben 1 frankot adott a lengyel és magyar menekülteknek naponként; most ezt 1/2 frankra szállította. Oroszországba az első szállítmány mintegy 66 egyént vitt, az utóbbi napokban ismét többben jelentkeztek. Remélik, hogy a jövő hetek folyamán azok is, kik Iglóban s másutt letartóztatva vannak, a Sveiczba vagy Oroszországba fognak küldetni, a szerint a mint kívánják.

+ Az olasz tűzhányó hegyek legújabbban teljes munkában vannak. Az Aetna kitörése január 31-én kezdődött a keleti oldalán a Frumento hegy-nél, s a Villa Lavena s Nunciata helységeket fenyegette. Mintán a lava e helységeken keresztül utat tört, s három nap alatt 17 kilométerrel haladt előre, elpusztítá Mascali termékeny területét s e helységhez hat kilométerre közeledett. Február 2-án délután 2 órakor a kitörés övékdedett erővel ismétlődött s Mascali és Botteghelle lakóit rémülettel töltötte el. De a lávafolyam nem fordult egyenesen e falvak felé s Messinából nagyszámú katonaság rendeltetett ki, mely részint sok holmit megmentett részint a kutakat s csatornákat kiszárította, hogy megakadályoztassanak a borzasztó exploziók, melyek sokszor döntöttek össze házakat meglehetősen távolból. A legújabb távirati tudósítások azonban ismét kedvezőlenebbül hangzanak.

A Vezuv kitöréséről Nápolyból így írnak: A mióta az Aetna kitört, a Vezuv is éledezni kezdett. Febr. 9- és 10-ke közötti éjjel az 1861. kitörés tölsérésén körülbelül 50 lábnyi széles és 15 lábnyi magas nyílás támadt, mely körülbelül egy olasz mértföldnyi magasságra izzó köveket dobál föl, melyek azonban a tölsérbe ismét visszaesnek. Az ezt követő napokon a földrengések is megindultak. Mind e jelekből ítélve, borzasztó szép színjáték ktszében állunk, mely Európá minden helyéről fog majd idegeneket csodítani.

+ III. Napoleon császár „Julius Caesar“ járó, minden titkolódzás dacára, több részlet jut szemes újdondások és kíváncsi hírlap-olvasók tu-

domására. Így már tudjuk, hogy a mű négy részre terjed, az előző négy oldalnyi, 1862. mart. 20-ról van keltevez s a császár által aláírva. Az első mondat körülbelül így értelmű: „A történeti igazságnak oly szentnek kellene lennie, mint vallásnak, mert ez tanít az igazság iránti szeretet s az elnyomatás iránti gyűlöletre.“ Ezután a császári szerző a nagy események feletti nézetfejtéget, melyek nem rögtön támadnak, hanem oly okokból keletkeznek, mik egyedül határozzák meg horderejüket. Ez okok között az első helyet a nagy férfiak foglalkítja el, kikben a Gondviselés a tetteket mintegy megtestesíti. Ha aztán a nagy szellemek meghatározták már rendszertiket, ez, mint hibázhatlan ész terménye mintegy maga a sors által adatik át az emberiségnek, mely felett uralkodásra van hivatva. Ezért nem használ semmit, ha a nagy férfiak cselekedetei ellenében akadályozólag akarnak fellépni. Magának a halálnak sincs hatalma felettük, mert eszméik, befolyásuk a világ események menetére, tud éli azokat. Nyomjátok el Cäsart, Augustus fogja követni, Nero s Caligula majd megboszulja. Napoleon és dynastiáját Sz. Honán akarták elfemetni. De Európának (? ?) 40 éves szenvedése után ismét feltámad a császárság, hogy ismét gyakorolja előbbi befolyását a világ eseményeinek menetére. De a szűnet folytán, melyet a napoleoni rendszer szenvedett, kifejlődése nehezebb s több akadályllyal jár... A három első részben Napoleon azon terve foglaltatik, hogy a társadalmat, melyre Cäsar határozólag hatott, különféle rétegében tanulmányozza. Csak ezután következik a nagy jellem részletezése, mely mintegy en relief tüntetettik elő. Julius Cäsar születése és gyermekkora, részvétele Catilina összeesküvésében... ebből áll az első kötet, mely Cäsarnak a galliai proconsulatus elfogadásával ér véget. Cäsar jelleme egyáltalában nem van előtűntve. Cicero hin, Cato kevésbé értelmes, ki szigorú rendszerrel ragaszkodik elveibek. A mű alakja tökéletesen művészi, a tudományosság nagyszerű, a mű majdnem harmadrésze jegyzetekből áll... Minden rész számozott fejezetekre oszlik. A francia kiadásu czim lapján ez áll egyszerűn: „Vie de J. Cäsar.“ Alább: „Imprimerie Impériale.“

+ (Tiltott könyvek és iratok) 1. „Loyola der erste Jesuit und seine Stiftung“ nach historischen Quellen verfasst von C. Goehring, Leipzig 1864. (1865). Törvényesen bevett valás sértése és közérkölség elleni vétség miatt. — 2. A Bécsben megjelenő „Verfassung“ czimű folyóiratnak. „Ein Passprozess in der Nummer 312 vom 11. Dec. 1864“ czimű czikke. Helytelen irányánál fogva. — 3. A Trieszben Livadas Theogenes szerkesztésége alatt görög nyelven megjelenő „Klio“ czimű politikai újságnak 162 száma. Közesendháborítás miatt. — 4. A Bécsben megjelenő „Constitutionelle öst. Ztg“-nak 360-ik száma az abban „Über die päpstliche Encyclica“ czim alatt megjelent szikk miatt. Becsületsértés. — 5. A Bécsben megjelenő „Constitutionelle Vorstadt Ztg“-nak 358-dik száma az abban „Die päpstliche Bulle“ czim alatt megjelent szikk miatt. Becsületsértés és törvényesen bevett vallásnak sértése. — 6. A Londonban 1865. dec. 10-én megjelent „Punch“ czimű képes újságnak 1222-ik száma az abban előforduló „a covered insult“ czimű czikk miatt. Felségsértés. — 7. A Bécsben megjelenő „Öst und Vest“ czimű újságnak 1864. nov. 1-ről kelt 32. száma az abban „Österreichs jetzige Lage und deren Ursachen“ czimű czikk miatt. Közesendháborítás. — 8. „Die Märtyrerkirche der evangelisch-lutheranischen Slovaken im Jahre des 1000-jährigen Jubiläums ihrer Gründung historisch geschildert von Lic. theo. Johannes Borbis. Helytelen irányánál fogva. — A bécsi es. k. orsz. törvényszék a „Vehmgericht“ czimű időszakos folyóirat 2. számának 67 példányát lefoglalta, „Briefe aus dem Volke“ czimű czikk miatt becsületsértési vád alapján. A folyóirat egyszersmind 3 hónapra fel lett függesztve. — A velencei es. k. orsz. törvényszék pedig a következő terjesztést tiltotta meg: „Sbisesen Trevisen de la Tore de Canal e l'ombra del Bada pronostico per l'anno 1865. Venezia.“ Vallásfelekezetek egymás elleni lázítás miatt.

Nyilatkozat.

A „Kolozsári Közlöny“ folyó évi febr. 25-én megjelent 24. száma „Kül- és belföldi levelezés“ rovatában Tordáról Aranyosi aláírással egy levél jelent meg, melyben személyemre vonatkozólag az állítatik, hogy a szerencsét próbálok jóhiszeműségével gorbmaul visszaélek, a mennyiben a Bécsből eladás végett küldött ígérvényekről számtalan részletekben más ígérvényeket adok ki, még pedig feleslegizott áron, és hogy ily tilos ígérvények által a bélyeg patens ellen is véték, a miért a francia tisztökömbé fog akadni stb.

Ezen közleménnyel szemben ki kell nyilatkoztatnom, hogy nem igaz, hanem kohlmanly és rágalom, hogy én a szerencsét próbálok jóhiszeműségével visszaélek, valamint azt is, hogy a nekem Bécsből eladás végett küldött ígérvényekről számtalan részletekben más ígérvényeket feleslegizott áron kibocsátanék.

Igaz csak az, hogy jogomnál fogva sorsjegyeket és ígérvényeket árulok és adok el; továbbá, hogy egy igen tiszteletre méltó husz tagból álló társulat alakult, mely huszad rész nyereimyre

sorsjegyekre játszik, és hogy ezek, valamint egyesek is, a kik nálam akár sorsjegyeket, akár ígérvényeket vesznek az illendő és megengedett árt úgy, mint más hol fizetik.

Ezek szerint Aranyosi ur reám vonatkozó közleményét merőben rossz akaratú kohlmanlynak nyilvánított, s a nyilvánosság előtt felszólított, hogy ellenem emelt hamis vádját törvényes bebizonyítással igazolja; ellenkező esetben rágalmazónak tekintvén.

Eisen Ignác
tordai kereskedő. *)

Politikai hírek.

Austria. Veróna, febr. 20. A „Fr. Blatt“ ugy hallja, hogy a mérnökari főigazgatóság elrendelte volna néhány erődítménynek a Pó mellett építtetését, melyeknek rendeltetése lenne a velencei területet megóvni minden váratlan megtámadás vagy berontás ellen, s melyekkel el lenne készítve a velencei terület erősségei lánczatának utolsó láncszeme is, mely erősségei Austria állását a velencei területen — mondhatni — megtámadhatatlanná teszik. Verónából írják a „N. Fr. Presse“-nek, hogy azon tapasztalások, melyeket ott utóbbi időben az olasz szökevényekkel tettek, erősebb rendszabályok igénybe vételét tették szükségessé. Ugyanis több eset fordult már elő, hogy az ilyen szökevények a piemonti kormány titkos ügynökei.

A „N. Fr. Presse“-ben olvassuk: „Napoleon császárral Berlinben már megegyeztek Schleswig-Holsteinnak Poroszországba bekebelezését iránt, s Franciaország ezért Genfét és Piemontot fogja bekebelezni. Ezt kiváltképpen porosz lapok állítják, de csak azért, hogy ne kelljen kimondaniok, miben áll tulajdonképpen a dolog: hogy t. i. nem Piemont és Genf, hanem a német Rajna forog kérdésben. Így áll a dolog, nem másképp; s ha ugyanakkor másutt meg olyat hall az ember, hogy Napoleon császár egyáltalában nem sokat gondol már a bekebelezésekre, elég baja lévén az encyclicával, mely halálos döfessel fenyegeti, melyet talán már meg is ejtett rajta, ám bigye ezt is a ki hibéti.

Angolország. London, febr. 21. A felsőház tegnapi ülésében Earl Grey közlé, hogy a kormány Quebec megerősítésére 50,000 fontot fog kérni. A déli területet a canadaiak maguk fogják biztosítani. Derby rosszalja, hogy a kormány az el-lenséges indultat amerikaiak ellenében elővigyázati szabályok megtevésében lélekedett.

A tory „Herald“ a francia császár beszédét elemelve, feltűnőnek találja, miért hallgat az amerikai ügyekről. „Egész politikája — úgy mond — ugy Angliára, mint Austriára vonatkozólag, egész politikája az új világ részben, ugy a conföderál-takra, s az uniora, mint Mexikóra vonatkozólag, titokteljes homályba horkolva marad. Midőn tehát azon beszédet, a mennyiben világosan nyujt rá okot, a legjobbra magyarázzuk, még sem engedjük magunkat azon meggyőződésre ragadtatni, mint-ha már elérte volna a francziák császára az állandó nyugalom állapotát. Hátha fontosabbak, a mik ki vannak hagyva, a kifejezett nyilatkozatoknál! Mélyebben taglalva ezen okmányt, valóban ugy tapasztaljuk, hogy az nagyon keveset tartalmaz.“

Franciaország. Páris, febr. 20. A római francia megszálló sereg visszavonatása 4 ízben fog külön határidőkben végrehajtani; az első csapat-osztály már jövő martius hó végével fogná Rómát elhagyni.

Bár valótlannak állítják ama hirt, hogy Odo Russel a római angol ügynök másodsor hirta meg a pápát Maltába, az „Opinion Nation.“ nem tágit; szerinte nagy változás várható az angol politikában, mert Londonban II. Ferencz visszahelyezésétől gondolkoznak. Az idézett lap egyik nápolyi tudósításában az állítatik, hogy Angolország aristocraticus kormánya semmi hasznat se lát Olaszország egységéből, s most a pápával szövetségbe ellenforradalmat szeretne II. Ferencz javára előidézni. Mint közbenjárót Buckingham hget nevezi a nápolyi tudósítás. A nápolyi „Conciliatore“ is tud valamit afféle hírekről, hogy Angolország segédkezéséért a syracusai kikötőt alkudta ki magának.

Olaszország. A milanoi „Perseveranza“ azt mondja, hogy a római és velencei kérdés, a francia csapatok elvonulása után nem azon okokból lesz sürgetővé, mert kívül fog valami történni, hanem mert az illető helyeken fordulhatnak elő események.

Civitá Vecchiából azon hír érkezett, hogy Lamarmora miniszterelnök 16-kán odajött s azonnal vasuton Rómába utazott; azért-e, hogy ott időzzék, vagy csak keresztül utaztában Nápoly felé, nem tudható. Ez a római ut mindenestre feltűnő, mert könnyen mehetett volna Nápolyba Róma érintése nélkül.

Oroszország. Moszkva, febr. 16. A szigorú censura alatt álló orosz közlönyök Lengyelország újra szervezéséről szólna, váltig Galiczia megszerzését emlegetik. Az ily célzások már több vezércikkben át folytattnak, kijelentvén, hogy

*) A nyilatkozó szerkesztőségünk előtt is igazolta, hogy egy hiteles bécsi háztól kiállított ígérvényeket árul, s ezen ígérvényekből társas-játékokat is rendez, a mi mindenhol szokásban van, ugy hisszük, hogy az értesítőt ezen társas-játékok hozták tévedésbe, s azokról helytelen értesítést tett. Szerk.

Oroszország csak ugy bírhatja háborítlanul Lengyelországot, ha Galiciát is orosz uralom alá vetheti. Oly lapban, mely a kormány jelvényét viseli homlokán, ily világos célzásokot tenni a szomszéd állam birtokára, mindenestre figyelmet érdemel.

Spanyolország. Madrid, febr. 21. A király az állam javára saját törzsvagyonának 3/4-ét átengedé, egyedül palotái kivételével. Ezen határozat közlése a követ-kamarában a legnagyobb lelkesléssel fogadtatott, s ő felségéhez hálafulírat küldetett. Az összes kamara csatlakozott a küldött-séghez. A király az ily válaszlát: „Mondják meg önök a népek, melyet képviselnek, hogy én mindazt, mivel bírok, az ő sajátjának tekintem.“ Öszbangu lelkesült üdvözlások kísérték ezen szavakat. A főváros csatlakozott ezen hála-manifestatiohoz.

Amerika. New-Yorkból február 8-ról kelt tudósítások szerint, Beauregard tábornok vevé át Augustában a conföderált sereg parancsnokságát. Thomas seregének nagy része Granthoz, Terrynek egyik hadteste pedig Shermanhoz csatlakozott. Egy 15,000 főnyi expedíció készül Mobile ellen küldni. Mobilból Uj-Orleansba érkezett menekültek azt állítják, hogy a conföderáltak megkezdék Mobile odahagyását. Richmond lapok szerint Sherman utjában mindent föléget. A conföderált congressus elé indítvány terjesztetett, 100,000 rabszolga fölfegyverzése iránt. A kormány azokat megvásárolná, s közülök egyet adna tulajdonul minden fehér katonának.

A lapok egy, Seward s Adams közt váltott diplomatiai levelezést közölnek, azon, ez utóbbi által kifejezett véleményre vonatkozólag, miszerint: ha az Egyesült-Államok rövid időn győzelmesen nem végzik be a háborút, Angolországgal s ennek szövetségeseivel összekötözést várhatnak. Seward kijelenti, hogy ha a háború erősen folytatottatik, senki sem lesz, ki egy külmegtámadás iránti meghódolást tolmácsolná. Az amerikai követ az Egyesült-Államok ellen létező féltékenységnak tulajdonítja azon tényt, miszerint az európai hatalmak helyeslék a mexikói köztársaság megbuktatását.

Washington, febr. 8. A szövetségi alkotmány módosítása, melyet a képviselőház 119 szavazattal 56 ellen fogadott el, a ház és karzatok által leirhatlan lelkesedéssel fogadtatott. Este 100 ágyból üdvözlés történt a nagy esemény ünneplésére. Maine és Missouri államok törvényhozói elfogadják a módosítványt.

Hood tábornok saját kérelmére elbocsátatott és Dick Taylor által váltottatott fel. A „Nashville Union“ szerint Taylor (ezelőtt Hood) tábornok teljes bomlásban van. A „New-York Herald“ eastporti levelezője is azt írja, hogy Taylor seregétől a szökevények százkint érkeznek Thomas táborába, mely igen jeles állást foglal s óhajtvá várja a hadjárat megújulását. Chalmers déli tábornok egy, Corinthban tartott beszédében keserű nyilatkozott Hood ellen s kora romlást jósolt a délieknek. Kijelentette, hogy katonáinak tetszésére bízta azt tenni, a mit akarnak; neki semmi köze többé hozzájuk s igekezni fog személyét és vagyonát bátorságba helyezni. Roddy és Morrow tábornokok amnestiáért folyamodtak. Morrow egy barátjának, ki az unio hadseregében szolgált, azt írta, hogy a déli ügy vezetőihez minden bizodalma elveszett, s hogy Corinthban fogja bevárni a tudósítást arról, minő feltételek engedtetnek meg oly magasb rangú tisztnek, a ki önként tér vissza az unioha.

Ujabb. Páris, febr. 25. Az esti „Moniteur“ közzé teszi Napoleon császár Julius Caesar történelmi művének előbeszédét. Ez így szól: „A császár célja e történelmi leírásnál, bebizonyítani, miszerint ha a végzet Caesar, Nagy-Károly vagy Napoleonhoz hasonló férfiakat teremt, ez azért történik, hogy a népek megmutassák az utat, melyen haladniok kell, hogy lángezők hatalmával új korszakot jelöljenek meg, s rövid évek alatt századok munkáját végezzék. Boldogok azon népek, melyek őket követik! Jaj azoknak, kik ellenök harcolnak! Ezek ugy tesznek mint a zsidók: megfeszítik üdvözítőjüket. És valóban, sem Caesar megölését, sem a szent-ilonai fogság nem voltak képesek menthetlenül elveszteni két nép ügyét, melyeket oly szövetség döntött meg, mely a szabadság álcája alá rejtőzött. Brutus, Caesar meggyilkolása által a polgárháboru iszonyait idézte fel Rómára; nem akadályozhatta Augustus uralmát, de igenis lehetővé tette, hogy Nero és Caligula létezzék. Napoleon száműzetése, melyre Európa megesküdött, nem akadályozhatta a császárság feltámasztását, és mégis távol vagyunk még a megoldott nagy kérdésektől, a megnyugtatót szenvedélyektől, s a császárság által a népeknek adott törvényes kielégítéstől. Ily módon tehát naponta teljesül 1815 óta I. Napoleon jövődölése: „Mennyi küzdelem, vér s mily hosszú évsor fog még kíváncsítani, míg megvalósul azon jölét, melyben az emberiséget részesíteni terekedtem.“

Ezen a császár által aláírt előbeszéd, a tuillériákban 1862-ki martius 20-ról kelt.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE február. 24-kén 1865.

Államadóság.	Adott ár.	Tartott ár.	Elsőbbségi követvények.	Adott ár.	Tartott ár.
5%-os nemzeti kölcsön	100	79 20	Osztrák Lloyd	90 50	91 50
5%-os metalliques	100	72 10	Dunagőzhajózási	95 50	96
4 1/2%-os	100	64	Államvaspálya	113 25	113 75
1839-dik évi teljes	100	162	Lomb-velencei	105	110 50
1839-dik évi ötödöröszt	100	157			
1854-dik évi teljes	100	88			
1860-dik évi teljes	100	94 60			
1860-dik évi ötödöröszt	100	96 80			
Záloglevelek.					
Nemzeti bank 10 éves	5%	102	Hitelintézet	200	189 70
" " kisors. oszt.	5%	92 75	Bankrésztvény	803	809
" " oszt. 6. 4%	5%	88 50	Alsó-ausztr. esc.-bank	500	590
Gall. hit. int. osztr. ért.	5 1/2%	71 50	Lloyd	234	235
Magyar földhitelintézet	5 1/2%	81	Dunagőzhajózási	500	469
" " 10 év. jöv. jegy	6%	82	Pesti lánchíd	500	370
Földterhentesítési köte-					
lezvények.					
5%-os magyarországi	100	74 50	Eszaki vasút	1000	1845
" " erdélyi	100	72 25	Állam	500	202 10
" " horvát	100	75 25	Déli	200	248
Sorsjegyek.					
Hitelintézet	100	128 10	Nyugati	200	137 25
Dunagőzhajózási	100	86	Tiszai	200	147
Triesti	100	111 50			
Eszterházy herceg	40	114			
Salm	40	31			
Pálffy	40	29 75			
Clary	40	27			
St. Genois	40	27			
Budai	40	26 50			
Windischgrätz	20	17 75			
Waldstein	20	19 50			
Keglevich	10	14 50			
Váltók (devisek)					
három hónapra.					
Augsburg 100 db német fr.	4 1/2%	94 65			
Frankfurt 100 db német fr.	4 1/2%	94 85			
Hamburg 100 bankmark	3 1/2%	84 90			
London 10 ft. sterling	3%	112 70			
Páris 100 frank	4%	44 90			
Pénzmekek.					
Korona	15 45	15 50			
Császári arany	5 35	5 35			
Reczés	5 36	5 37			
Napoleon's or	9 06	9 11			
Orosz imperia	9 28	9 32			
Porsz pénztári utalvány	1 68	1 69			
Ezüst	117 75	119 85			

Á t n é z é s e

a kolozsvári levél- és szekerposta indulásának s érkezésének.

Indul a levélposta:

Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor.
Szegedre, Brassó- és Oláhországba naponként d. u. 6 órakor.
Maros-Vásárhely felé naponként d. u. 6 órakor.
Lengyelhon északi részébe, Nagy-Bukovina- és Moldávia felé, valamint Válaszút, Dézs, Nagy-Bánya- és Beszter-
terczére naponként esteli 6 órakor.
Debreczen felé Zilahon és Szilágy-Somlyón át: N.-Károlyra na-
ponként délután 3 órakor.
Mocsra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton délután 3
órákor; egyéb napokon esti 6 órakor.
Kolozsra kedden, csütörtökön és szombaton déli 12 órakor.

Érkezik a levélposta:

Magyarhon- és külföldről, névszercint: Bécsből, Pestről, Kassáról,
Szegedről, Temesvárról, Aradról, N.-Váradról naponként 2-3 óra tájban.
Szeged felől, Brassó felől, Abrudbányáról, Zilah-
náról, Temesvárról és Tordáról naponként reggeli 8-9 óra közt.
A Csernovicz felől jövő s ezzel egyesült nagy-bányai levél-
posta naponként reggeli 6 órakor.
Debreczen felől Sz.-Somlyón át naponként reggeli 6 órakor.
Mocsról naponként reggeli 6 órakor.
Kolozsról kedden, csütörtökön, szombaton délelőtt 10 órakor.

A szekerposta indul:

Bécs, Pest és Nagy-Várad felé naponként déli 12 órakor.
Szegedre és Brassóba stb. naponként d. u. 5 órakor.
Maros-Vásárhelyre naponként d. u. 5 órakor.
Csernoviczra, Beszterczére, Dézsre naponként esteli 6 órakor.

A szekerposta érkezik:

Bécs, Pest és Nagy-Váradról naponként d. u. 2-3 óra közt.
Szegedről s Brassóból naponként reggeli 8-9 óra közt.
Maros-Vásárhelyről naponként reggeli 7 órakor.
Csernoviczról s Beszterczéről naponta reggeli 6 órakor.

A Biasini gyorskocsi indul:

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli 11 órakor.
Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat
érkezése után. — Szállítási díj 8 ft 40 kr.
Kolozsvárról Brassóba kedden és pénteken reggel 4 órakor. — Szállítási díj
Tordáig 2 ft 10 kr. N.-Enyedig 4 ft 38 kr. K.-Fejérvárig 6 ft 66 kr. Szászsebe-
sig 7 ft 35 kr. Szegedig 10 ft 40 kr. Brassóig 18 ft.
Brassóból N.-Szegedre kedden és pénteken reggeli 3 órakor.
N.-Szegedről Kolozsvárra szerdán és szombaton reggeli 8 órakor.
E vonatokon gyorslovak is kaphatók minden időtartamban.

Erdélyi

piaczi árak:

	Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Török- búza.	Marhahús- fontja.
Beszterce február.	14.	300-220	180	—	72	240
Brassó febr.	17.	334	192-180	200-172	702-90	268
Dézs	14.	270-240	150-140	—	75-70	200-190
K.-Fejérvár	21.	348-348	200-200	—	130-130	150-150
M.-Vásárhely febr.	23.	426-340	226-200	—	116	266
N.-Enyed	23.	360-330	240-220	—	120-90	160-140
Szamosújvár	20.	250-230	140-120	—	80-70	160-140
Szászváros febr.	18.	360-340	220-200	—	130-124	180-170
Sz.-Régen	16.	330-300	210-180	150-140	80-76	240-160
N.-Szeged	21.	347	233	—	120	240
Sz.-Udvarhely	21.	390	165	—	82	300
Torda febr.	18.	266-240	146-140	120-115	85-80	160-150

Gabonár Kolozsvárrt febr. 23-kán 1865.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 2 ft 60 kr. Elegybúza 2 ft — kr. Rozs 1 ft 40
kr. Árpa — ft — kr. Zab — ft 70 kr. Török-búza 1 ft 40 kr.
Pityóka — ft — kr. Marhahús 13 kr.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 278. 1865.

Hirdetmény.

Nagy-Enyed városának, N.-Enyeden 1-ső szám alatti több kényelmes szobák-
kal ellátott vendégfogadója folyó évi mártius hó 14-én d. e. 10 órakor,
folyó évi április 24-én kezdve három egymásután következő évekre közérzés útján
haszonbérbe adatik. A t. ez. vállalkozni szándékozók 100 o. é. forint bántéppénzzel
magukat ellátva, a kitűzött napon a város tanácskozó termében megjelenni fülkértenek.
Addig is a kiadási feltételek a város jegyzői-hivatalnál megtekinthetők.
Nagy-Enyeden, februárius 20-kán, 1865.

NEM HIVATALOS.

(61)

Eladó birtok.

Hunyadmegyének Pusztakalán helységében a Hátezei csináltút mellett a Sztrigy
térképében, Szászváros, Déva, Hátezei 2, Vajdahunyad és az építendő Arad-
vinczi vasút Piskii állomásától 1 mértföldnyi távolságra, van egy körül-belől 200
holdnyi szántó és kaszálóval álló, kizárólagos koresmai joggal bíró, terjedelmes ud-
vartelekekkel, jó állapotban lévő köböl épült udvarházzal, gazdasági épületekkel, gyü-
mölcsös és veteményes kerttel ellátott jószág eladó. A folyamatosan lévő legelő elbit
lönítés kereszttel vitelével növekszik még e birtok mintegy 40 holdnyi területtel. A
nevezett jószághoz tartoznak még Kis-Okloson és Felső-Nádasdon jó mivélés alatti
allodális szőlők és koresmai jogok, egy vízöntő Kituden és Bosorodon erdő részletek.
Értekezhetni a vásár iránt tulajdonos g. W. A-vai, utolsó posta Szamosújvár.

(284)

H. ROSENTHAL

Bécsi Zsirédeny vas tartalmú **VEGYKÉSZÍTMÉNYEI.**
Bécsi Zsirédeny vas tartalmú szesz. Wiener Glycerin-Eisen-Liqueur.
Tinctura ferri phosphor. viennensis.
Sápkórosok, vérszegények, soványok, elégtelenül tápláltak, görvélyesek, ideg-gyöngék
s lábadozók számára.

Bécsi Zsirédeny vas tartalmú gyomor-szesz.

Wiener Glycerin-Eisen-Magen-Liqueur
Tinctura ferri phosphor. vienn. compos.
Megzavart emésztés és makacs székdedugulásokban.

Ára { egy nagy üvegnek 2 ft — kr. } mindkét féleből.
egy kis üvegnek 1 ft 35 kr. }

Orvosi bizonyítványok: Balassa, udv. tan. és tanár. Heller János or-
vos, és vegytudor, cs. kir. als. ausztr. vegyész s a bécsi kör-vegyészeti tanintézet igaz-
gatója, Kletzinsky tanár, cs. k. vizsgáló biztos, törvényszéki és kórtani vegyész. Dr.
Kovács és Dr. Löwy, pesti kórházi első orvosok, Dr. Hirschfeld, Dr. Drobner és
más nevezetes orvosoktól nyertett és bár ki által megtekinthetők a bécsi főraktárban.
Kapható: Bécsben H. Rosenthal főraktárban. Prateri út 24. sz.

Bizományosok illő engedélyt nyerne.

Bizományi-raktár: Kolozsvárrt Dr. Hintz György gyógyszerárban.
Szegedben: Dr. Kayser G. A. gyógyszerárban.

(57) Haszonbéri hirdetmény.

Gróf Bánffy Miklós ur ő nmítóságá-
nak Benceidán a Szamos folyón lévő hat
kövű felső lisztelő malma a gróf
Bánffy József és báró Bánffy László fele
Benceidai jószágok utáni koresoma jogok-
kal, s az ezekkel kapcsolatban lévő három
fogadó házsal együtt, folyó 1865-ik év má-
jus 1-ő napjától kezdve négy egymásután
következő évekre haszonbérbe adandó.
A feltételek felett értekezhetni ügy-
véd Rucka Jánossal Kolozsvárrt
b. hidutezában, 293 számú háznál.

(58) Haszonbéri hirdetmény.

Kolozamegye Mező-királyfalva
községben egy 380 hold, részint szántó,
részint kaszálóval álló első osztályú jól
rendezett birtok, hozzá kényelmes udvar-
lakkal, gazdasági épületekkel, ígás marhák-
kal, koresmárlási javadalommal, két kis-
sebb és egy országút melletti nagy ven-
degfogadóval, illendő biztosíték mellett
négy, vagy hat évek 1865-ik év Szent-
györgy napjától kezdve haszonbérbe adatik.
Értekezhetni személyesen vagy bérmentett
levelekben Marosvásárhelyt Jeney
Albert gyógyszerész urnál.

(59) Egy a magyar óvári

gazdászati tanfolyamot kitűnő szorgalom-
mal és jó eredménnyel elvégzett magyar
ifjú, ki egyszersmind gyakorlati ösmere-
tekkel is bír, magyarul, németül és
tótul beszél, kíván valamelyik uradalom-
ban képzettségének megfelelő biztos alkalm-
mazást nyerni. Bővebb értesítést Mentik
Jánosnál Bellatinzon (u. p. Pest,
Csáktornya) szerezhetni.

(60) Maros-Ludosan eladó birtok!

79 tagosított hold, örök áron, több
nyire szántó, közel az országúthoz. Érte-
kezhetni, és az örökvásárt megköthetni,
ez év mártius végeig megbízott
HANTZ PÁLLAL.

(62) Eladó

mintegy kétezer kis véka tökéletes csira-
képpességgel, jelenben fejtsé alatt álló 1862-
beli jó magtörök-búza. Mező-Szengyelbe
Csiszér Lajosnál. Utolsó posta Maros-Ludos.

(63) Egy közép idejű nőtlen

gazdatiszt,
ki Magyarországon 12 évig váltó gazdál-
kodást rendezett és folytatott erdészetben
és kertészetben gyakorlatilag jártas, kellő
bizonyítványokkal ellátva, s szükség ese-
tében biztosíték mellett, Erdély nagyobb
birtokú urainál alkalmazást keres. Értekez-
hetni bérmentes levél által V. G. x. y. Ko-
lozsvárrt N. 330. Nagyhiduteza.

(64)

Kolozsvárrt külközép utcában a 7-ik
számú szép kiterjedésű telek, több osztálya
kőház, kamara és színekkel, ellátva, vete-
ményes kerttével eladó. Értekezni lehet
felülre helyben lakó birtossával a tulajdo-
nosnak.

(50) ELADÓ

260 nagyvéka
magbűkköny
Berkenyesen.

Előfizetési vagy megrendelési felhívás

III. Napoleon császár

„JULIUS CAESAR“

ezimlt történeti élet- és korrajzára.

Fordították: Greguss Ágost és Székely József.

Alig volt mű valaha, melyet a világ műveltségére nagyobb
érdekeltetés, több kíváncsisággal várt volna, mint III. Napoleon
császár „JULIUS CAESAR“-ját.

A világ-irodalom évtől fogva beszél már felőle, találgatva,
hogy korunk legnagyobb embere hogy és minő szempontból fogja
a nagy Caesart megítélni, minő álláspontból tekinti ama kort,
melynek Caesar volt teremtetője, életét lelke?

A nagy kritikai szigorral irrt s a világ-irodalomban méltán oly
rendkívüli figyelmet ébresztő mű végre elhagyta a sajtót, melynek
híre minden kiadó versenyre kelt, hogy a művelt nemzetek nyelv-
vére áttölthetessék azt.

A versenyzők közül mi sem maradhattunk el, s rövid időn
Pesten is meg fog már az első kötet jelenni a **magas szerző ál-
tal jogosított magyar kiadásban.**

Bármennyien írták is már meg a világhódító Caesar életét, a
magyar olvasó közönséget bizonyára mégis érdekelné fogja e mű,
melynek szerzője új életet lehelt bele magas szellemével.

Azon jöremény fejében, hogy kedves kötelességet teljesítsek,
sietek ezennel alkalmat nyújtani e mű minél előbbi megszerzésé-
sére, annyiival is inkább, mert a **bolti ár** a költséges kiállítás
miatt **magasabb** leend.

Egész tisztelettel kérem fel tehát az olvasó közönséget, a meg-
rendeléseket mentől hamarabb eszközölni, **hogy a példányok
szétküldésében pontos lehessenek.**

Megrendelési feltételek:

Magyar nyelven: az egész három nagy díszes kötetből
álló **műnek** előfizetési ára **10 ft.**

Az **első kötet** aláírási vagy előfizetési ára **4 ft** és vagy
postai utánvétellel, vagy készpénzzel rendelhető meg.

Eredeti francia kiadásban: I kötet 6 ft.

Német nyelven: I kötet 4 ft 50 kr.

Az előfizetési összegeket **egyenesen könyvkereskedé-
sembe** címelve kérem utasítani.

Kolozsvárrt, február 1865.

(51)

(4-4)

STEIN JÁNOS.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárrt, Harmath Józsefnél Tordán, Wit-
tich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt,
Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyeny-
den, Sindel Károlynál Brassóban **kapható:**

A Girondiak története.

Irta Lamartine A., fordította Jánosi Ferencz. Az egész munka 10
kötetben fog megjelenni, minden kötet ára 1 ft. A két első kötet már
megjelent.

Erdély a rómaiak alatt.

Kütfők nyomán írta Wass József, kegyes szerzetbeli áldor, gymnasium-
mi tanár, s a magyar tudományos akadémia levelező tagja. Az Erdélyi
MuseumEgylet által a Haynald-díjjal jutalmazott pályamunka. Erdély
térképével. Ára 1 ft 50 kr. osztr. értékben.

Az osztrák birodalom államtan kézikönyve.

Különös tekintettel a magyar korona országaira. A legújabb statisztikai ada-
tokkal. Főtanodák használatára röviden összeszedte **Reisenhoffer Ru-
dolf**, cs. k. postaigazgatósági-fogalmazó. Ára 1 ft osztr. ért.

Elv és előtétel.

Regény a magyar társadalomból. Irta Halmágyi Sándor.

Ára 1 ft 80 kr.

Kelet tündérvilága vagy Szaif Züliázán szultán.

Aráb rege. **Aly bey** után fordította **Orbán Balázs**. Két rész egy kö-
tetben kötve 2 ft. Díszkiadás, 4 könyvmatu képpel, 3 ft.

„Osztrák postaügy“ kézikönyve.

Irta Reisenhoffer Rudolf, cs. kir. postaigazgatósági fogalmazó. Ára
e 20 ivre terjedő 8-adrét alaku kötetnek 2 ft o. ért.